

Jan Krtička, mladý výtvarník – student Fakulty výtvarných umění v Brně, ateliéru sochařství Jana Ambrúze, připravil v Atriu Domu umění minimalisticko-landartovou instalaci, která nám také může sloužit jako potvrzení skutečnosti, že minimalistická, konceptuální či landartová východiska, jak byla nastolena na přelomu šedesátých a sedmdesátých let, mohou být přitažlivá i pro nastupující uměleckou generaci. Zajímavé ale teprve je, s jakým obohacením těchto dnes již ustálených kategorií Krtička přichází, jak je přesahuje a proměňuje v souladu se svou generační příslušností.

Krtička v prezentovaném projektu Bush pracuje se suchými stvoly rostliny topinambura, která se hojně vyskytuje ve volné přírodě. Jednotlivé stvoly, cca dva metry dlouhé, zavěsil pomocí napnutých drátů z pomyslného stropu Atria Domu umění kolmo dolů. Stvoly vytvářejí hustou síť – křoví (odtud název Bush), jež se vznáší těsně nad hlavami diváků, kteří se mohou pod instalací volně procházet. Zmnožením a pravidelným opakováním jednoduchého přírodního elementu dosahuje Krtička velkého vizuálního účinku. Všimneme si, jak se liší pohledy boční, při kterých vnímáme především hustou a přitom jemnou síť stvolů, od pohledů vzhůru, kde se nám přírodní rastr zobrazuje oproti modré obloze, velmi zajímavý je i pohled shora přes drátěnou osnovu až na trávu... Samozřejmě, že se nejedná o žádnou přesnou geometrickou skladbu, naopak zajímavé je napětí mezi potencionálním exaktním pojetím prostoru a konkrétními přírodními nepřesnostmi narušujícími možnou přísnost a přesnost. Stvoly jsou na spodním konci rozeklané náznaky větvení, které přinášejí jistou mnohotvarost v konfrontaci s tvarovou monotónností kolmých segmentů. Krtičkova instalace není pravou instalací v přírodě, ale je vytvořena v prostoru nesoucím znaky interiéru i exteriéru. Prostor je tvořen rekonstruovanou architekturou středověkých křížových chodeb obklopujících původní rajskou zahradu. Pracovat v určeném prostoru, reagovat na něj, konfrontovat jej se svými zásahy či dále jej interpretovat, ozvláštňovat, to asi Krtičku zajímá. Jeho instalace je ale strukturovanější, počítá také s působením větru, který volně zavěšené stvoly lehce rozkmitává a pojednaný prostor nad hlavami diváků tím výrazně ožívá. S prvkem pohybu se uplatňuje i zvuk, tvořený nárazy jednotlivých stvolů o sebe navzájem. Zavěšené stvoly se začaly již první den instalace neplánovaně uvolňovat a padat na zem. Na zemi vytvářejí opět geometrické obrazce - kupodivu poměrně pravidelné - v ostrých úhlech se křížící úsečky. Ty v sobě nesou statický protiklad k dynamické struktuře pohybujících se kolmých čar. Po této nepředpokládané a pro jiného možná negativní postupné proměně připravené instalace, Krtička bezprostředně přistoupil na tento temporální, procesuální rozměr probíhající události a přijal jej za svůj. Tak bylo možné každý den pozorovat vždy jinou instalaci - organizovanou, ale postupně řidnoucí nahoře a naopak náhodnou, a zahušťující se na zemi.

Krtička se svou minimalistickou instalací dotýká několika podstatných problémů. Jsou to relace přesného, geometrického a volného, přírodního, je to vztah plánovaného a náhodného, je to i demonstrace několika věčných protikladů - pohyb a klid, ticho a zvuk, lidské a přírodní řád a chaos... Krtička rozehrává pestrou vizuální a významovou hru v zadaném prostoru, vymezuje v něm místo pro diváka a místo pro vlastní instalaci a posléze vymezení popírá, celý prostor se stává instalací a divák se náhle neocitá „někde“ ale „v něčem“... Toho všeho dosahuje velmi jednoduchým konceptem, jehož výraznou vlastností je otevřenost vůči divákovi i otevřenost vůči času, událostem a významům.

Možná i bylo v intencích této instalace, akcentující náhodné procesy a přírodní působení, její předčasné ukončení procházející vichřicí, kterou byla stržena a proměněna v totální houštinu...

Martin Klimeš